

7/3653

-3-

219

T.C.
BAŞBAKANLIK
HAZİNE MÜSTEŞARLIĞI

Sayı : B.02.I.HM.0-KİT-01-01-52300 **19.03.01* 21473**
Konu : Soru Önergesi

İVEDİ

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi:26 Şubat 2001 tarih ve GNS.0.10.00.02-7/3653-9071/21716 sayılı yazıları.

İlgide kayıtlı yazı ekinde yer alan, Gaziantep Milletvekili Sn. Nurettin AKTAŞ'ın 14.02.2001 tarih ve 7/3653-9071 sayılı yazılı soru önergesine ilişkin cevabımız ilişikte sunulmaktadır.

Bilgileri ve gereği arz olunur.

Kemal DERVİŞ
Devlet Bakanı ✓

~~Ek:1~~

KÜÇÜK VE ORTA ÖLÇEKLİ İŞLETMELERİN VE KÜÇÜK ESNAFIN SORUNLARININ ÇÖZÜMÜNE İLİŞKİN OLARAK YAPILAN ÇALIŞMALAR

Krizin sektörler üzerindeki etkilerinin giderilmesi için; üretimi artıran, pazar imkanlarını geliştiren ve çeşitlendiren, krizden özellikle etkilenen KOBİ'leri destekleyen tedbirlerin alınması gerektiği düşünülmektedir.

Bilindiği üzere, 2000/1821 Sayılı Yatırımlarda Devlet Yardımları ve Yatırımları Teşvik Fonu Hakkında Karar ile 2000/1822 sayılı Küçük ve Orta Ölçekli İşletmelerin Yatırımlarında Devlet Yardımları Hakkında Karar 18.01.2001 tarihli Resmi Gazetede, sözkonusu kararların uygulanmasına ilişkin 2001/1 sayılı tebliğler ise 18.2.2001 tarihli Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiş bulunmaktadır.

2000'li yıllardaki yeni teşvik politikaları ve uygulamalarını belirlemek amacıyla, TOBB ile birlikte bütün sektör temsilcisi oda, dernek ve sivil toplum örgütleri ile diğer ilgili kurum temsilcilerinin katılımıyla yapılan toplantıların birinci serisi 22-24 Mart 1999 tarihleri arasında, ikinci serisi devlet yardımları ile ilgili bütün kamu kurum ve kuruluşların temsilcilerinin katılımıyla 7-9 Temmuz 1999 tarihleri arasında yapılmıştır. Toplantılarda dile getirilen sorunlar ile çözüme ilişkin öneriler Hazine Müsteşarlığınca kitap halinde yayımlanarak dağıtımı yapılmıştır. Ayrıca sözkonusu toplantıdan çıkan sonuçların değerlendirilmesi ile yeni teşvik politikalarını belirlenmesi ve mevzuatın hazırlanmasını teminen "komite"ler oluşturulmuş ve çalışmalara başlanmıştır.

Bu çalışmalar sonucunda oluşturulan teşvik sisteminde; sektörel gelişmelerin aktif olarak izlenerek değerlendirilmesi, ekonomik konjonktüre uygun etkin teşvik araçlarının uygulamaya konulması, uygulama süresinin belirlenmesi, teşviklerin "kamuya maliyeti"nin ve "ekonomiye katkısı"nın hesaplanarak sistemin verimliliğinin sağlanması, uygulama sonuçlarının kamuoyuna duyurulması ile de "şeffaflaştırılması" temel amaç olmuştur. Hazırlanan yeni mevzuat ile uygulamaya yönelik olarak dile getirilen tüm istekler diğer mevzuatlar da dikkate alınmak suretiyle giderilmeye çalışılmıştır. Yeni mevzuatın, daha önceki uygulamalarda da mevcut olan ve yatırım teşvik belgesi düzenlenebilmesi için Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası nezdindeki Yatırımları Teşvik Fonuna yatırılması gerekli teminatın ödenmesi dışında herhangi bir mali yükü bulunmamaktadır.

Yeni dönemde getirilen en büyük değişiklik, yürürlükteki konu ile ilgili diğer kanun ve kararların elverdiği ölçüde, uygulamaların merkezden yatırımların bulunduğu yerlere kaydırılması suretiyle diğer mercilere yetkilerin devredilmesi ve bürokratik işlemlerin azaltılması yönünde düzenlemelere gidilmesidir.

Yatırımlarda Devlet Yardımları ve Yatırımları Teşvik Fonu Hakkında Karar ile, yabancı sermayeli yatırımlar dışındaki sabit yatırım tutarı 2 trilyon Türk Lirasının altındaki imalat sanayi ve tarımsal sanayii yatırımlarına ait teşvik belgesi müracaatlarının, yatırımın bulunduğu ildeki TOBB'a bağlı odalar tarafından değerlendirilmesi öngörülmüştür. Başlatılan bu pilot uygulamanın başarılı olması halinde hem yatırım konuları hem de müracaatı değerlendirmek üzere görev verilecek odaların artırılması cihetine gidilebilecektir.

Öte yandan, uygulamada en çok karşılaşılan süre uzatımı ve revize işlemlerinin kolaylaştırılmasına yönelik hükümler getirilmek suretiyle hem idarenin iş yükü azaltılmaya,

hem de firmaların karşılaştığı zorluklar giderilmeye çalışılmıştır. Yatırımın devam ettiği dönemde revize işlemi yapılmayacak olup, destek tedbirleri belge üzerinde herhangi bir tadilat yapılmaksızın, teşvik belgesinde kayıtlı değerler Maliye Bakanlığınca her yıl belirlenen yeniden değerlendirme oranında artırılmak suretiyle belirlenecek yeni değerler üzerinden ilgili merciler tarafından doğrudan uygulanacaktır. Revize işlemi teşvik belgelerinin tamamlama vizesi esnasında gerçekleşme değerlerine göre yapılacaktır. Süre uzatımları belgede öngörülen sürenin yarısına kadar ve bir defada verilecektir. Böylelikle mümkün olduğunca uygulamada bürokrasiyi artıran işlemler azaltılmaya çalışılmıştır.

Ülke ekonomisinin bel kemiğini oluşturan KOBİ'lere her türlü desteğin verilmesinin gerekli olduğu düşünülmektedir.

Küçük ve Orta Ölçekli İşletmelerin Yatırımlarında Devlet Yardımları Hakkında 21.12.2000 tarih ve 2000/1822 sayılı karar ile getirilen değişiklikler sonucunda, KOBİ'lerin ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik uygulamaların yapılması mümkün bulunmaktadır.

Bilindiği üzere, KOBİ kapsamına giren firmalar, genel teşvik mevzuatında öngörülen destek tedbirlerinin yanı sıra, yatırımları teşvik fonundan düşük faizli yatırım ve/veya işletme kredisi kullanma imkanına sahip bulunmaktadırlar. Bu durum, yatırım eğilimlerinin artırılması yönünde çok önemli bir faktör olarak karşımıza çıkmaktadır.

KOBİ tanımı genişletilerek, imalat ve tarımsal sanayi sektöründe faaliyet gösteren Küçük ve Orta Ölçekli İşletmelerin 100 milyar Türk Lirası olan bina ve arsa hariç mevcut sabit yatırım tutarı 400 milyar Türk Lirasına çıkarılmıştır. Bu firmaların 400 milyar Türk Lirasına kadar olan yatırımlarının KOBİ teşviklerinden faydalanmalarına olanak sağlanmıştır. Ayrıca, KOBİ yatırımlarına imalat sanayi ile birlikte tarımsal sanayi, turizm-konaklama tesisleri, madencilik, eğitim, sağlık ve yazılım geliştirme yatırımları dahil edilmiştir. Böylelikle KOBİ teşviklerinden yararlanabilecek firma sayısı ve bu firmaların kullanabilecekleri kredi miktarı önemli ölçüde artırılmıştır.

Yatırımları teşvik fonu kaynaklı kredi tutarı bölgelere göre belirlenmiş iken, bu karar kapsamında sabit yatırım tutarına göre değişik oranlarda yeniden belirlenmiştir. Firma bazında 280 milyar Türk Lirasına kadar fon kaynaklı yatırım ve işletme kredisi kullanım imkanı getirilmiştir.

Kullanılacak kredinin faiz oranları yatırım kredilerinde; kalkınmada öncelikli yörelerde yapılacak yatırımlar için %10, gelişmiş ve normal yörelerde yapılacak yatırımlar ile KOBİ yatırımlarına ortaklık şirketlerinin yapacakları yatırımlar için % 15, işletme kredilerinin faiz oranları ise kalkınmada öncelikli yörelerde yapılacak yatırımlar için %15, diğer yörelerde yapılacak yatırımlar için %25 olarak belirlenmiştir.

KOBİ yatırımlarında aracı banka sadece Türkiye Halk Bankası iken Türkiye Kalkınma Bankası, Türkiye Sınai Kalkınma Bankası, Sınai Yatırım Bankası da ilave edilerek aracı banka sayısı artırılmıştır.

KOBİ yatırımlarının teminat sorunlarının çözümlenebilmesi için kredi garanti şirketleri devreye sokulmuştur.

KOBİ'lere "Kobi Yatırımlarına Ortaklık Şirketleri" aracılığı ile yıllık 600 milyar Türk Lirası tutarında yeni kredi olanağı yaratılmıştır.

KOBİ yatırımlarında yatırım indirimi oranları, yörelere göre yeniden düzenlenerek gelişmiş yörelerde yapılacak yatırımlar için % 60, diğer yörelerde yapılacak yatırımlar için %100 olarak belirlenmiştir.

KOBİ kapsamında gerçekleştirilecek projelerin yatırım süreleri yatırım konularına bağlı olarak bina inşaat harcaması olan yatırımlar için 2 yıl, diğer yatırımlar için 1 yıl olarak yeniden belirlenmiştir. Ayrıca, bu sürelere ek olarak 12 aya kadar ek süre verilebilecektir. Böylelikle KOBİ yatırımlarının gerçekleştirilebilmesi için firmalara biraz daha fazla zaman tanınmasına imkan sağlanmıştır.

Tabii Afet Nedeniyle Zarar Gören Esnaf ve Çiftçilerin Kredi Borçlarının Ertelenmesi ve Yeni Kredi Kullanılması hususu:

Bilindiği üzere tabii afet nedeniyle zarar gören esnaf ve çiftçilerin kredi borçlarının ertelenmesi ve yeni kredi kullanılmasıyla ilişkin olarak 96/8021, 98/11128, 98/11301 ve 99/13233 sayılı Bakanlar Kurulu Kararları uyarınca kredi erteleme ve yeniden kredi kullanımı uygulamaları gerçekleştirilmekteydi.

Ancak, sözkonusu kararnameler kapsamında farklı yörelerde zarar gören kişilere ilişkin olarak gerçekleştirilen farklı uygulamaların tek bir baza indirgenmesi ve mevcut mevzuatı tek bir çatı altında toplayan genel içerikli bir yasal düzenlemenin oluşturulmasını teminen, tabii afet nedeniyle zarar gören çiftçi, esnaf ve sanatkar, küçük ve orta boy işletmeler, serbest meslek mensubu ve sanayi ve ticaret erbabı ile menkul ve gayrimenkul malları zarar gören gerçek ve tüzel kişilerin kredi borçlarının ertelenmesi ve bu kişilere yeni kredi açılmasına ilişkin 21.09.2000 tarih ve 2000/1390 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı yürürlüğe girmiştir. Anılan Karar hükümleri uyarınca tabii afet nedeniyle zarar gördüğü il ve ilçe hasar tespit komisyonlarınca tespit edilen gerçek ve tüzel kişilerin kredi borçlarının ilk yıl anapara ve faiz ödemesiz, müteakip 2 yılda 4 eşit taksitte ödenmek üzere 3 yıl süre ile ertelenmesi, ertelenen ve yeniden kullanılan kredilere kredi türleri itibarıyla uygulanan cari faiz oranlarının yarısı oranında faiz uygulanması hükme bağlanmıştır.

Zor Durumda Olan Çiftçi ve Esnafın BAĞ-KUR Borçlarının Vadelendirilmesi:

4.10.2000 tarih ve 24190 sayılı (mükerrer) Resmi Gazetede yayımlanan ve Bağ-Kur'la ilgili düzenlemeleri içeren 619 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 1479 sayılı Kanunun 10. Maddesinde değişiklik öngören 9. Maddesinin (h) fıkrasında "kurum için yarar görülen hallerde dava ve icra kovuşturulması açılmaması, uyuşmazlıkların uzlaşma yoluyla çözülmesi, açılan dava ve icra kovuşturmalarının takibinden vazgeçilmesi veya teragat edilmesi, kanun yollarına başvurulmaması, bunlara ait para ve malların terkin edilmesi, kurum leh ve aleyhine açılmış dava ve icra kovuşturmalarının uzlaşma veya tahkim yolu ile çözümlenmesi konularında karar vermek" Yönetim Kurulu'nun görev ve yetkileri arasında yer almaktadır.

Bu çerçevede, Bağ-Kur Yönetim Kurulu'nun 11.10.1989 tarih ve 89/300 no.lu kararında "...1479 sayılı Kanunun 10. Maddesinin (g) ve (h) fıkraları içerisinde mütaala edilen ;

- a) Primlerin idari yoldan takip, taksitlendirme ve tahsili hususunda,
- b) İdari yolla takipten bir sonuç alınamaması halinde re'sen icra takibine geçilmesinde,

- c) Her iki yolla yapılan takiplerde sigortalıların en çok 10 taksite kadar ödeme tekliflerinin kabulü hususunda,

Genel Müdür'e yetki verilmesinin, ayrıca Genel Müdürün de bu yetkisini İl Müdürlerine devretmesinin kabulüne" karar verilmiştir.

Yukarıda belirtilen Yasa ve Yönetim Kurulu Kararı çerçevesinde, sigortalıların başvurusu halinde Bağ-Kur borçlarının vadelendirilmesi mümkün olabilecektir.

Arz olunur.